

Vergaderjaar 2014–2015

- 34 114**   **Goedkeuring van de op 27 juni 2014 te Brussel tot stand gekomen Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds (Trb. 2014, 207)**
- 34 115**   **Goedkeuring van de op 27 juni 2014 te Brussel tot stand gekomen Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en haar lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds (Trb. 2014, 210)**
- 34 116**   **Goedkeuring van de op 27 juni 2014 te Brussel tot stand gekomen Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie en haar lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds (Trb. 2014, 160)**
- A¹**   **VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIES VOOR BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING² EN VOOR EUROPESE ZAKEN³**
Vastgesteld 1 mei 2015
- Het voorbereidend onderzoek van de voorliggende wetsvoorstellen geeft de commissies aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen. De commissies verzoeken de regering de vragen uiterlijk **vrijdag 15 mei 2015, 12.00 uur**, te beantwoorden.
- ¹ De letter A heeft alleen betrekking op wetsvoorstel 34 114.
- ² **Samenstelling Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking:**
Holdijk (SGP), Van der Linden (CDA), G.J. de Graaf (VVD), Franken (CDA), (vice-voorzitter), Nagel (50Plus), Elzinga (SP), (vice-voorzitter), Van Kappen (VVD), (voorzitter), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Strik (GL), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Van Boxtel (D66), Bröcker (VVD), Faber-van de Klashorst (PVV), Ganzevoort (GL), Th. de Graaf (D66), Koole (PvdA), De Lange (OSF), Martens (CDA), Popken (PVV), Schrijver (PvdA), Vlietstra (PvdA), Kops (PVV) en Meijer (SP).
- ³ **Samenstelling Europese Zaken:**
Holdijk (SGP), Van der Linden (CDA), G.J. de Graaf (VVD), Kox (SP), Franken (CDA), Nagel (50PLUS), Elzinga (SP), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Strik (GL), (voorzitter), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Martens (CDA), Backer (D66), Th. de Graaf (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Popken (PVV), Postema (PvdA), Schrijver (PvdA), (vice-voorzitter), Swagerman (VVD), Van Dijk (PVV), Bruijn (VVD) en Kops (PVV).

Inleiding

De leden van de fractie van het **CDA** hebben met belangstelling kennisgenomen van de wetsvoorstellen. Graag maken zij gebruik van de gelegenheid de regering daarover enkele vragen te stellen.

De leden van de SP-fractie hebben eveneens met interesse kennisgenomen van de wetsvoorstellen. Zij hebben echter ook nog enkele vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

Doelstellingen

De leden van de CDA-fractie onderstrepen het belang van Associatieovereenkomsten om stabiliteit, hervormingsprocessen en economische ontwikkeling in de betrokken landen te stimuleren en te begeleiden. Deze leden steunen de fundamentele voorziening van het nabuurschapsbeleid met een stap voor stap benadering, een gedifferentieerde aanpak per land en het voorkomen van de verwachting op inzicht van het lidmaatschap van de Europese Unie. Om dit doel te bereiken is het wenselijk dat de belangen van de buren van onze buren in dit proces betrokken worden. Kan de regering uiteenzetten of, en zo ja, op welke wijze dit gebeurd is en of dit aanleiding tot aanpassingen gegeven heeft?

Financiële consequenties

Kan de regering voor de afzonderlijke landen een indicatie geven welke financiële consequenties deze Associatieovereenkomsten voor de Europese Unie hebben?

Verder wensen de leden van de CDA-fractie graag te vernemen wat het derde pakket van macro financiële bijstand aan Oekraïne inhoudt? Over welke bedragen gaat het hier?

Technische assistentie

De lidstaten worden opgeroepen om technische assistentie beschikbaar te stellen. De leden van de CDA-fractie vinden dit een uitstekende zaak, maar wat komt hiervan terecht? Wie coördineert deze assistentie?

Implementatie

In een aantal landen waar een Associatieovereenkomst mee gesloten wordt, zijn wettelijke hervormingen doorgevoerd. Belangrijker nog dan wettelijke hervormingen is de implementatie hiervan. Op welke wijze wordt de implementatie gemonitord? Hebben daarbij de justitiële hervormingen en de verbetering van rechten van minderheden hierbij wel voldoende aandacht?

EU-lidmaatschap

De leden van de CDA-fractie vernemen ten slotte graag van de regering in hoeverre de lidstaten het eens zijn dat deze Associatieovereenkomsten geen opstart zijn voor het lidmaatschap van de EU.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

Doelstellingen

Doel van de drie Associatieovereenkomsten is politieke associatie en economische integratie. Kan de regering nader omschrijven wat onder beide begrippen, politieke associatie en economisch integratie, in dit verband wordt verstaan?

Politieke associatie en economische integratie moeten gebaseerd zijn op gedeelde waarden van de drie landen en de Europese Unie. Kan de regering aangeven welke gedeelde waarden hier worden bedoeld?

De Associatieovereenkomsten zouden moeten passen in het Europees Nabuurschapsbeleid en het Oostelijk Partnerschap, die tot doel hebben het bewerkstelligen van vrede en stabiliteit aan de grenzen van de Europese Unie. Is de regering van mening dat dit doel nog steeds gediend wordt door deze Associatieovereenkomsten?

Hervormingen

De Associatieovereenkomsten moeten mede een agenda vormen voor cruciale hervormingen in de partnerlanden. Wat gebeurt er indien die hervormingen na ratificatie uitblijven?

Tot de waarden van de Europese Unie horen het beschermen en bevorderen van de democratie, de rechtsstaat en de mensenrechten. Hoe beziet de regering de recente ontwikkelingen in de partnerlanden?

EU-lidmaatschap

In de partnerlanden wordt de Associatieovereenkomst met de Europese Unie gezien als een stap in de richting van het lidmaatschap van de Europese Unie. Ziet de regering dat ook zo? Zo niet, ziet de regering dan het gevaar van frustratie bij de partnerlanden, als daar onderkend moet worden dat het lidmaatschap van de Europese Unie op afzienbare termijn beslist geen optie is?

Relatie EU-Rusland

De Associatieovereenkomsten hebben de relatie van de Europese Unie met de Russische Federatie onder druk gezet. Wat heeft de regering ondernomen om die relatie te verbeteren?

Is er met de Russische Federatie na ondertekening van de Associatieovereenkomsten nader overleg gepleegd?

Hoe denkt de regering dat de relatie van de Europese Unie met de Russische Federatie relatie na het ratificeren van de overeenkomsten verbeterd kan worden, teneinde de spanningen aan de grenzen van de Europese Unie te verminderen en de economische relaties met de Russische Federatie te herstellen?

Binnenlandse conflicten

Oekraïne, Georgië en Moldavië hebben te maken met het gegeven dat zij een deel van hun territorium niet onder effectieve controle hebben. Voor de twee laatstgenoemde landen is dat zelfs sinds het begin van hun onafhankelijkheid, na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie. Veel inwoners in deze gebieden beschouwen zich niet verbonden met de rest van het

land en gebonden aan de besluitvorming door de regering. Oekraïne ziet zich geconfronteerd sinds 2014 met een gedeeltelijke annexatie van zijn grondgebied door Rusland en een rebellerend deel dat de rechtsmacht van de regering niet erkent. Hoe kijkt de regering naar dit gegeven?

Hoe schat de regering de kansen in dat de Europese Unie door het sluiten van deze Associatieovereenkomsten ooit betrokken kan worden bij de hiervoor bedoelde binnenlandse conflicten?

Welke problemen voorziet de regering bij het uitvoeren van de nu voorliggende Associatieovereenkomsten met betrekking tot de afgescheiden of opstandige gebieden van de betrokken landen?

Oekraïne

In Oekraïne is een deel van het land in opstand gekomen tegen de regering. Meer dan 6.000 mensen zijn inmiddels omgekomen, nog veel meer gewond en er zijn honderdduizenden mensen op de vlucht. De uitvoering van het zogeheten Minsk-2-akkoord is vooralsnog uiterst problematisch. In de afgelopen maanden zijn in het land een aantal mensen vermoord, kennelijk om politieke redenen. Het onderzoek naar de gewelddadigheden in 2014 (Maidan) dat de Oekraïense autoriteiten hebben verricht, kan volgens een internationaal panel van de Raad van Europa de toets der kritiek niet doorstaan. De Venetiëcommissie heeft een kritisch oordeel geveld over de recent aangenomen «zuiveringswet», gericht op het sanctioneren van personen die op de een of andere wijze betrokken waren bij het bewind van de vorig jaar februari afgezette president. Onlangs heeft het parlement van Oekraïne wetten aangenomen die de vrijheid van meningsuiting en het recht van politieke vereniging ingrijpend beperken. Met name de Communistische Partij van het land wordt daardoor met een verbod bedreigd. In het land zijn verschillende paramilitaire milities actief, die het gebruik van geweld geenszins schuwen. Verschillende media, die kritisch tegenover de huidige regering staan, worden ernstig gehinderd in het doen van hun werk. De endemische corruptie in het land lijkt tot op heden door de nieuwe regering niet te worden aangepakt. Eerder lijkt er sprake van een intensivering van de strijd tussen de verschillende oligarchen die het land feitelijk economisch en deels ook politiek, beheersen. Acht de regering, gezien al deze ontwikkelingen, het tijdstip juist om nu tot ratificatie van de Associatieovereenkomst met Oekraïne over te gaan?

Moldavië

In Moldavië is een groot deel van de bevolking tegen de nu voorliggende Associatieovereenkomst. Dat geldt ook voor de grootste partij van het land, die de afgelopen verkiezingen een grote toestroom van kiezers kreeg. Een andere partij, die eveneens tegen het voorliggende overeenkomst was, werd daags voor de verkiezingen van deelname uitgesloten, wat leidde tot internationale kritiek. De na de verkiezingen aangetreden regering van Moldavië kan niet rekenen op een stabiele meerderheid in het parlement van het land maar is afhankelijk van gedoogsteun van de Communistische Partij, die zich tijdens de verkiezingen uiterst kritisch over het Associatieovereenkomst heeft uitgesproken. De leden van de SP-fractie wensen tot slot graag van de regering te vernemen of, gezien al deze ontwikkelingen, het tijdstip juist is om nu tot ratificatie van de Associatieovereenkomst met Moldavië over te gaan?

De leden van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking en Europese Zaken zien de beantwoording met belangstelling tegemoet. De commissies verzoeken de regering de vragen uiterlijk **vrijdag 15 mei 2015 om 12.00 uur** te beantwoorden.

De voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Van Kappen

De voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken,
Strik

De griffier voor dit verslag,
Gradenwitz